

مدارس خود سازماندهی شده

رهبری آموزشی و محیط‌های یادگیری نوآور

www.ketab.ir

تألیف: پریا فتحی و رزقانی، مینا ده باشی

سرشناسه	: فتحی ورزقانی، پریا، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: مدارس خود سازماندهی شده: رهبری آموزشی و محیط‌های یادگیری نوآور / تألیف پریا فتحی ورزقانی، مینا ده‌باشی.
مشخصات نشر	: تهران: سروش برتر، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۲ ص.: مصور (رنگی).
شابک	: ۹۷۸۶۲۲۷۵۹۳۶۴۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۳۷ - ۱۵۲.
موضوع	: Educational change - تحولات آموزشی Educational leadership - رهبری آموزشی School improvement programs - برنامه‌های بهبود آموزش Self-organizing systems - سیستم‌های خودسازمانده School management and organization - مدیریت و سازماندهی
شناسه افزوده	: ده‌باشی، مینا، ۱۳۶۴.
رده بندی کنگره	: LB۲۸۰۶
رده بندی دیویی	: ۳۷۰/۱۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۹۲۹۱۶۴

عنوان: مدارس خود سازماندهی شده

نویسندگان: پریا فتحی ورزقانی، مینا ده‌باشی

ناشر: سروش برتر ۱۴۰۱

تیراژ: ۱۰۰۰

چاپ اول: انتشارات سروش برتر ۱۴۰۱

شماره پخش: ۰۹۳۵۲۴۰۸۱۹۹

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

قیمت: ۴۵,۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

پیشگفتار	۹
مقدمه	۱۳

فصل اول

محیط های یادگیری ماهیت یادگیری و مقوله های یادگیری

مقدمه	۱۹
۱-۱- ماهیت یادگیری و مقوله های یادگیری	۱۹
۱-۱-۱- ماهیت یادگیری	۱۹
۱-۱-۲- مفهوم محیط یادگیری	۲۱
۱-۱-۳- انواع محیط های یادگیری	۲۵
۱-۲- یادگیری خودگردان، نو ظهور و خودسازمان یافته	۲۸
۱-۳- خلاصه فصل اول	۳۰

فصل دوم

محیط های یادگیری نوآورانه ۳۳

مقدمه	۵
۲-۱- محیط های یادگیری نوآورانه	۶
۲-۲- دینامیک سیستم های یادگیری مشارکتی	۹
۲-۳- شبیه سازی و محیط های یادگیری یکپارچه	۱۰
۲-۴- نقش شبکه ها در ترویج آموزش های نوآورانه	۲۰
۲-۵- محیط های یادگیری نوآورانه:	۴
۲-۶- شبکه های خودسازمان یافته یادگیری مادام العمر	۷
۲-۷- محیط های یادگیری خود سازمان یافته	۸
۲-۸- یادگیری در حال ظهور در وبسایت ها	۱۰

۵۵	۹-۲- ساخت جوامع دانش آموزی برای یادگیری در زمینه های غیر رسمی
۵۷	۱۰-۲- خلاصه فصل دوم

فصل سوم

خود سازماندهی در مدارس

۶۱	مقدمه
۶۱	۱-۳- سناریوهای آینده مدارس
۶۸	۲-۳- مدرسه به عنوان یک سیستم پیچیده
۷۲	۳-۳- سازمان مدرسه به عنوان موتور تغییر
۷۴	۳-۳- خلاصه فصل سوم

فصل چهارم

خود سازماندهی و رهبری جذاب ترین آینده سازمانها

۷۷	مقدمه
۷۷	۱-۴- خود سازماندهی
۷۸	۲-۴- تجربه خود رهبری "قهرمانانه" یسوعیان
۷۹	۴-۲-۱- استراتژی از پایین به بالا در حال ظهور
۸۰	۴-۲- چشم انداز
۸۱	۴-۳- تغییر ناپذیری به نتایج شخصی
۸۲	۴-۴- خود رهبری
۸۳	۴-۵- سبک های رهبری
۸۴	۴-۶- رهبری آموزشی
۸۸	۴-۶-۱- رهبری مدیریتی
۸۸	۴-۶-۲- رهبری پست مدرن
۸۹	۴-۶-۳- رهبری تبادلی
۸۹	۴-۶-۴- رهبری تحولی

۹۰	۴-۶-۵-رهبری مشارکتی
۹۰	۴-۶-۶-رهبری اخلاقی
۹۷	۴-۶-۷-۱-دیدگاه هنجاری
۹۹	۴-۶-۷-۲-دیدگاه توصیفی
۱۰۰	۴-۶-۷-۳-دیدگاه یکپارچه
۱۰۲	۴-۶-۷-۱-۳-رویکردهای توسعه رهبری اخلاقی
۱۰۲	۴-۶-۷-۲-۳-رویکرد یادگیری اجتماعی
۱۰۴	۴-۶-۷-۳-۳-رویکرد یادگیری تجربی
۱۰۵	۴-۶-۷-۳-۴-رویکرد یادگیری خود انعکاسی
۱۰۶	۴-۷-۷-رهبری بین فردی
۱۰۷	۴-۸-انگیزه به عنوان خودانگیزختگی
۱۰۷	۴-۸-قابلیت های سازمانی برای خود سازمان دهی
۱۰۹	۴-۹-خودسازماندهی به عنوان مجموعه ای از راه حل ها
۱۱۰	۴-۱۰-آیا سازمان های هدف می توانند خود سازمانده شوند؟
۱۱۱	۴-۱۱-آیا می توان خودسازماندهی را برنامه ریزی کرد؟
۱۱۲	۴-۱۲-مقاومت در برابر خود سازماندهی
۱۱۴	۴-۱۳-همزیستی مدل های سلسله مراتبی و مدل های خود سازمان دهی
۱۱۵	۴-۱۴-خلاصه فصل چهارم

فصل پنجم

مدارس خودسازمان دهی شده سازمانی با ذهن های چندگانه

۱۱۹	مقدمه
۱۱۹	۵-۱-مدارس خودسازماندهی شده به گفته بوور
۱۲۰	۵-۲-مدارس خودسازماندهی شده طبق نظر باین
۱۲۴	۵-۳-قابلیت های خود سازمان دهی

پیشگفتار

این کتاب تحقیق در مورد امکان سنجی خودسازماندهی در مدارس است. این یک خودسازماندهی فرهنگی و تجربی است، با توجه به اینکه مکاتب متعددی در تلاش برای معرفی یک رادیکالیسم به طور ملموس مورد بررسی قرار گرفته اند، چنین تغییر تعیین کننده ای خود سازماندهی است. کلیدواژه نیروهای پیشرفت در این زمینه دقیقاً محوریت یادگیری است. کلمه کلیدی درست، صحیح، حتی اگر برای اکثر مردم غیرقابل درک باشد. با آن می‌خواهیم حس یک مأموریت، یک مسیر جدید برای گام برداشتن را درک کنیم، که دقیقاً بر یادگیری تمرکز می‌کند و باعث می‌شود کل سازمان و مدرسه و نه فقط صرفاً عملکرد آن، حول یادگیری بچرخد. و با این کار سعی می‌کنیم بهتر بفهمیم که یادگیری چیست، یادگیری از چه چیزی تشکیل شده است، تا بر بینش بیولوژیکی که از آن داریم غلبه کنیم.

در این کتاب این آگاهی وجود دارد که محوریت یادگیری فقط یک خط آموزشی جدید نیست، بلکه یک انقلاب واقعی است. در گذشته مدرسه همواره انتقال دهنده دانش بوده، همواره بر کارکرد آموزشی متمرکز بوده و همواره تمامی فضای فیزیکی و زمانی سازمان مدرسه را به آموزش، انتقال دانش اختصاص داده است. تا زمانی که برای همه عجیب و غریب بود که درس خواندن دانش آموز در مدرسه انجام نمی‌شود. در خانه انجام می‌شود؛ تلاش مغزی اصلی او گوش دادن و ضبط دانش منتقل شده به او نیست، بلکه "مطالعه" برای یادگیری است، یعنی مطالعه خود در کسب دانش جدید از طریق "یادگیری" و برخلاف گوش دادن، به تنهایی، در خانه، خارج از مدرسه و سازمان، به این کار نیاز دارد. اگر این تفاوت را درک نکنیم، نمی‌توانیم دلیل مخالفت خود با مدرسه را آن‌گونه که طراحی شده، سازمان‌یافته و در نتیجه کارکرد انتقال، یعنی آموزش را، درک کنیم.

در عوض، عملکرد معلم باید از طریق یک جهش اساسی با کارکرد دانش آموز در هم آمیخته شود، و دو کارکرد واقعی را اصلاح کند، و به طور قابل توجهی عملکرد گوش دادن را کاهش دهد، که همچنان کارکرد اصلی دانش آموز باقی مانده است، در عوض، مشارکت شخص هر فرد در آن افزایش یابد. اولین تغییر باید در مدرسه ای که از بالا سازماندهی شده است، با نظم و

انضباط دقیق در رویه های برنامه ریزی شده دقیق، با ترتیبات زمانی یکسان، همیشه، همه جا، با نظم و انضباط سازمان یافته مدرسه، کاملاً از بالا به پایین و کاملاً مستبدانه (نه همیشه منفی) ایجاد شود. ما می خواهیم این نوع مدرسه را با مدرسه دیگری مقایسه کنیم. دانش آموزان بازیگران اصلی هستند. بنابراین ما به این واقعیت که بسیار مهم است توجه می کنیم که ما در مورد خود سازماندهی صحبت می کنیم. امروزه مدارس به هیچ وجه خود سازماندهی نشده است، غیر سازمان یافته است، تنظیم شده است، از بالا اداره می شود، در رویه هایی که به کسانی که در امر فرماندهی هستند اشاره می کند. ما از افزایش تنوع در میان دانش آموزان مختلف شروع نمی کنیم و باید از همسان سازی پرهیز کنیم.

امروزه انقلاب یادگیری ضروری است، باید بر خود سازماندهی تمرکز کند، حتی بر تحریکی که از تجزیه و تحلیل و تصحیح خطاهایی که در خود فعالیت مدرسه با آن مواجه می شود، ناشی می شود. این تازگی، اهداف بزرگ و همچنین مشهود، شرح دقیقی، از جزئیات است، که اساس این کتاب خود سازمان دهی را شامل می شود. ما از خود مدیریتی صحبت نمی کنیم، بلکه به طور صحیح تر از خود تنظیمی صحبت می کنیم، زیرا این ساده تر است، رادیکال تر یا همان «دگرگونی های بنیادی» به نظر می رسد. انقلاب واقعی این است که هر مکتبی باید شکل مناسبی از سازماندهی به خود بدهد: بنابراین، خودسازماندهی به عنوان یک مقدمه ضروری و تلاشی برای ارزش دادن به شبکه و اشکال همبستگی بین خودمختاری ها برای ایجاد نتایج موثر می باشد. همه اینها باید بر اساس آنچه «قابلیت ها» نامیده می شود، کیفیت حرفه ای و ساخت جدید، هم در کادر آموزشی و هم در تمایل دانش آموزان برای رقابت با خودشان باشد.

در این مرحله می خواهیم در مورد موضوعی که شاید کمتر در این کتاب توسعه یافته است مورد توجه قرار دهیم: غنی سازی برنامه درسی، افق انضباطی، گسترش دانش. جنبه شناختی تنها عامل رشد فکری نیست. ما باید این را درک کنیم که: مدارس امروزی نیازی به اصلاحاتی دارد، که می ترسم فایده چندانی نداشته باشد. مدارس به یک انقلاب واقعی نیاز دارد، یک انقلاب مکتبی که یادگیری را در مرکز قرار دهد، و بنابراین از خود یادگیری به شیوه ای متفاوت حمایت می کند، و هم در زمینه منطقی و هم هنری از آن حمایت می کند و به دانش آموزان نشان می دهد که جامعه چگونه خواهد بود. از زمانی که شروع به مطالعه می کنند. ما به فرهنگ کار اشاره می کنیم. به

ارزش آموزشی بزرگ ایده کار، فرهنگ کار، که در آن انسان با خودش سر و کار دارد، در لحظه سرنوشت سازی که از او انتظار می رود موجودی اجتماعی شود، خود را در این بعد جدید قرار دهد. همه این عناصر که عمده‌تاً در ساختار فعلی مدرسه وجود ندارند، باید در این مسیر استقلال یافت شوند. به عبارت دیگر، ما نوع دیگری از مدرسه را پیشنهاد می کنیم، نه مدرسه ای که تاکنون توسط آموزش و پرورش و ارگان های دیگر مدیریت شده است: یک مدرسه واقعاً خودمختار، خود سازمانده، که قادر به درک و ارزش گذاری سهم تجربه هنری، خلاقیت، فرهنگ کار معلمان، ماهیت تکوینی کامل آنها برای شکل گیری فرهنگی و اجتماعی شهروندان در یک کشور واقعاً دموکراتیک است.